

Силабус курсу **Теплові мережі**

Ступінь вищої освіти – перший (бакалаврський)

Галузь знань – 14 Електрична інженерія

Спеціальність – 144 Теплоенергетика

Освітньо-професійна програма - «Теплоенергетика»

Кількість кредитів - 6

Рік підготовки, чверть - 4 рік; 13, 14 чверті

Компонент освітньої програми: вибіркова

Час і місце проведення: відповідно до затвердженого розкладу занять

Викладач курсу: доц., к.т.н. Шишко Юлія Вікторівна

Контактна інформація: j.v.shyshko@ust.edu.ua

Консультації: вівт. 12.30-13.00, кафедра енергетичних систем та енергоменеджменту, к. 106а

Профайл дисципліни:

Опис дисципліни

Навчальна дисципліна „Теплові мережі” є вибірковою і входить до циклу дисциплін професійно-практичної підготовки.

Мета вивчення дисципліни – засвоєння знань та придбання навичок які необхідні для проектування сучасних систем тепlopостачання та їх кваліфікованої експлуатації.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен:

знати:

- типи схем централізованого тепlopостачання;
- типи підключень абонентів до магістральної теплової мережі;
- методики розрахунків розгалужених теплових мереж з різними теплоносіями;
- для яких теплових мереж будується п’єзометричний графік напорів.

вміти:

- вибрати потрібну схему тепlopостачання в залежності від теплоспоживача;
- будувати п’єзометричний графік напорів теплової мережі;
- вибрати по п’єзометричному графіку напорів спосіб підключення споживача до теплової мережі;
- розрахувати теплові втрати з поверхні теплопроводів.

Критерії успішності – отримання позитивної оцінки при захисті курсового проекту та складанні контрольних робіт.

Засоби діагностики успішності навчання – комплект завдань для проведення контрольних робіт, комплект вихідної інформації що до виконання курсового проекту.

Пререквізити навчальної дисципліни –

- Тепломасообмін
- Гідрогазодинаміка
- Технічна термодинаміка
- Теоретичні основи теплотехніки
- Паливо та його спалювання
- Котельні установки
- Джерела тепlopостачання
- Системи вентиляції та кондиціонування
- Системи виробництва і розподілу енергоносіїв
- Енерготехнологічні системи підприємств
- Відновлювана енергетика

Постреквізити навчальної дисципліни

- Водо і газопостачання
- Високотемпературні процеси та установки
- Основи проектування в енергетиці
- Енергетичний менеджмент та аудит
- Основи автоматизації та теплотехнічні вимірювання
- Виконання випускної кваліфікаційної роботи бакалавра

Набуті компетентності:

загальні:

- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК4);

фахові:

- здатність застосовувати відповідні кількісні математичні методи, методи природничих та технічних наук і комп'ютерне програмне забезпечення для вирішення інженерних завдань в теплоенергетичній галузі (ФК 1);
- здатність проектувати та експлуатувати теплоенергетичне обладнання (ФК 3);
- здатність виявляти, класифікувати і оцінювати ефективність систем і компонентів на основі використання аналітичних методів і методів моделювання в теплоенергетичній галузі (ФК 4).

Програмні результати навчання:

- аналізувати і використовувати сучасні інженерні технології, процеси, системи і обладнання у сфері теплоенергетики (ПРН 4);
  - розуміти ключові аспекти та концепції теплоенергетики, технології виробництва, передачі, розподілу і використання енергії (ПРН 12);
  - розуміти основні методики проектування і дослідження в теплоенергетиці, а також їх обмеження (ПРН 13);
- мати навички розв'язання складних задач і практичних проблем, що передбачають реалізацію інженерних проектів і проведення досліджень відповідно до спеціалізації (ПРН 14);
- вміти вирішувати практичні задачі, пов'язані з вибором та розрахунками потрібної схеми тепlopостачання в залежності від споживача теплової енергії в системах тепlopостачання різного призначення.

План вивчення навчальної дисципліни

1. Розподіл навчальних годин

	Усього	Чверті	
		13	14
Усього годин за навчальним планом, у тому числі:	180	90	90
Аудиторні заняття, з них:	80	48	32
Лекції	48	40	8
Лабораторні роботи	0	0	0
Практичні заняття	32	8	24
Семінарські заняття	0	0	0
Самостійна робота, у тому числі при:	100	42	58
Заходи семестрового контролю		семестрова (екзамен)	курсний проект, підсумкова оцінка, семестрова (екзамен)

2. Структура дисципліни

Модуль 1: Загальні положення тепlopостачання	
Лекції	<p>1. Загальні відомості про теплові мережі Поняття теплофікація. Теплове споживання. Системи тепlopостачання. Класифікація теплових навантажень теплових пунктів.</p> <p>2. Конфігурація теплових мереж, їх теплоносії. Розрахунки витрат теплоносіїв теплових мереж Кільцева схема, радіальна схема теплових мереж. Пара і гаряча вода. Во-дяні системи, парові системи. Витрати тепла на опалення і вентиляцію. Витрати тепла на гаряче водопостачання. Витрати тепла на технологічне постачання.</p> <p>3. Гідравлічний режим роботи водяної теплової мережі. Гідравлічний удар в водяних теплових мережах Гідравлічна стійкість водяної теплової мережі. Керованість теплової мережі. Типи структури керування функціонуванням теплової мережі. Причини виникнення та</p>

	<p>наслідки гідравлічного удару в водяних теплових мережах.</p> <p>4.Раціональна структура теплових мереж. Вибір схеми підключення абонентів до теплових мереж Переваги та недоліки існуючих теплових мереж. Раціональна структура теплових мереж. Вибір схеми підключення абонентів до теплових мереж</p> <p>5.Спеціальне обладнання теплових мереж. Компенсація температурних деформацій Способи прокладки трубопроводів. Опори трубопроводів. Способи компенсації температурних деформацій. Типи компенсаторів температурних деформацій. Особливості компенсації температурних деформацій при безканальній прокладці теплопроводів.</p> <p>6.Побудова монтажною схеми двотрубною розгалуженою водяною тепловою мережі Методика та порядок побудови монтажною схеми двотрубною розгалуженою водяною тепловою мережі.</p> <p>7.Проектування теплових мереж Порядок та послідовність при проектуванні теплових мереж. Складання принциповою тепловою схеми системи теплопостачання при проектуванні теплових мереж</p>
СР	<p>Зверхдалеке транспортування тепловою енергії Транспортування тепловою енергії на далекі відстані. Особливості гідравлічного режиму тепловою мережі. Гідравлічна стійкість мережі при зверхдалекому транспортуванні теплоносія. [1] стор. 78-124.</p>
Модуль 2: Водяні теплові мережі	
Лекції	<p>1.Методика гідравлічного розрахунку простою та розгалуженою водяною тепловою мережі Рівняння Бернуллі. Методи визначення опору ділянки теплопроводу на тертя і на місцевих опорах. Визначення напрямку головної магістралі. Методика розрахунків головної магістралі. Методика розрахунків відгалужень.</p> <p>2.П'єзометричний графік двотрубною розгалуженою водяною тепловою мережі Послідовність побудови графіка, його визначення. Побудова поздовжнього профілю головної магістралі тепловою мережі. Побудова статичного режиму тепловою мережі. Побудова динамічного режиму тепловою мережі</p>
ПР	<p>1.Розрахунки теплових навантажень споживачів тепловою енергії 2.Розрахунки режимів регулювання теплових навантажень в водяних теплових мережах 3.Розрахунок гідравлічного режиму водяною тепловою мережі</p>
СР	<p>Теплові втрати і коефіцієнт ефективності тепловою ізоляції Засоби діагностики теплових втрат в теплових мережах. Методика визначення коефіцієнту ефективності тепловою ізоляції. [1] стор. 132-152.</p>
Модуль 3: Гідравлічні розрахунки водяних теплових мереж	
Лекції	<p>1.Гідравлічні розрахунки простою та розгалуженою водяною тепловою мережі Алгоритм розрахунку та послідовність вибору напрямку головної магістралі, алгоритм розрахунок відгалужень, умова відсутності відгалужень на відгалуженнях</p> <p>2.Гідравлічний розрахунок оптимальною водяною тепловою мережі Алгоритм визначення оптимальною водяною тепловою мережі</p> <p>3.Розрахунки спеціального обладнання двотрубною розгалуженою водяною тепловою мережі Розрахунки товщини шару ізоляції, розрахунки падіння температури теплоносія на розрахунковій ділянці, розрахунки елеваторного введення теплоносія в будинок</p>
СР	<p>Розрахунки основного та допоміжного обладнання тепловою мережі. Розрахунки основного та допоміжного обладнання тепловою мережі: теплообмінного водоводяного та пароводяного обладнання. [3] стор.128-156.</p>
Модуль 4: Парові теплові мережі. Використання ВЕР в теплових мережах.	

Лекції	<p>1.Методика гідравлічного розрахунку простої та розгалуженої парової теплової мережі Визначення головної магістралі. Визначення табличного значення питомих витрат тиску на розрахунковій ділянці. Визначення орієнтованого значення тиску в кінці розрахункової ділянки. Розрахунки відгалужень</p> <p>2.Енергозбереження в теплових мережахЕнергозберігаючі та енергоефективні заходи в теплопостачанні. Енергозберігальне обладнання та матеріали в теплових мережах. Принципові питання енергетичного аудиту систем теплопостачання та теплових мереж.</p> <p>3.Використання ВЕР в теплових мережахВикористання ВЕР в теплових мережах. Використання низько потенційних ВЕР при теплопостачанні. Використання тепла відхідних газів водогрійних котлів в контактних теплообмінниках (КТАНах).</p>
ПР	Гідравлічні розрахунки простої та розгалуженої парової теплової мережі Тепловий та аеродинамічний розрахунки контактних теплообмінників (КТАНів)
СР	Методика розрахунку системи централізованого теплопостачання жилої і промислової зони Методика розрахунку системи централізованого теплопостачання жилої і промислової зони [2] с. 78-92
Модуль 5: Види забезпечення систем автоматизованого проектування	
ПР	Енергетичний аудит системи теплопостачання на базі котельні НМетАУ
СР	Порядок проведення енергетичного аудиту на підприємствах систем теплопостачання Види та завдання енергетичного аудиту для підприємств систем теплопостачання. Етапи енергетичного аудиту. Вимірювальні засоби при проведенні інструментального етапу енергетичного аудиту [5] с. 191-268.
Модуль 6: Розрахунок системи централізованого теплопостачання жилої і промислової зони	
КП	Розрахунок системи централізованого теплопостачання жилої і промислової зони Вихідні дані на проектування Пояснювальна записка включає: - технічне завдання на проектування; - розрахунки розгалуженої водяної і парової теплової мережі; - побудову графіка п'єзометричних напорів водяної теплової мережі; - вибір необхідного обладнання теплової мережі. Графічна частина проекту являє собою відображення теплової мережі на: - генплані; - монтажній схемі головної магістралі; - поздовжньому профілю головної магістралі; принциповій схемі джерела і споживачів, з'єднаних тепловою мережею.

*ПР – практичні роботи; ЛР – лабораторні роботи; СР – самостійна робота студента, КП – курсовий проект

Політика оцінювання

Види контролю: поточний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю студентів, усне опитування, письмовий контроль, тестовий контроль.

Форма контролю:

Контрольна чверть	Модулі	Вид контролю
13	1,2,3	Контрольна робота
14	4,5,6	Контрольна робота, Курсовий проект
Підсумкова	1-6	Екзамен, Курсовий проект

Підсумковий контроль та екзамен здійснюються за розкладом заліково-екзаменаційної сесії.

Критерії оцінювання екзаменаційних білетів з дисципліни «Теплові мережі»:

№ питання	Кількість балів
1 – 5	по 5 балів (усього 25 балів)
6 – 8	по 10 балів (усього 30 балів)
9	15 балів
10	30 балів

Загальна оцінка формується за 12-бальною шкалою як показник суми балів за вірні відповіді:

Сума балів	Оцінка	Сума балів	Оцінка
0-25	2	60-69	8
25-34	3	70-79	9
35-39	4	80-89	10
40-44	5	90-94	11
45-49	6	95-100	12
50-59	7		

Політика щодо дедайннів та перескладання: При отриманні студентом за підсумковим контролем (іспитом) оцінки «незадовільно», підсумкова оцінка з дисципліни не виставляється. Перескладання модулів відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний) та у відповідності до діючого Положення про організацію освітнього процесу в Національній металургійній академії України.

Політика щодо академічної доброчесності: Списування під час проведення контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань під час заняття.

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Контрольна чверть	Модулі	Вид контролю
13	1,2,3	Контрольна робота
14	4,5,6	Контрольна робота, Курсовий проект
Підсумкова	1-6	Екзамен, Курсовий проект

Рекомендована література

1. Соколов Е.Я. Теплофикация и тепловые сети: Учебник для вузов.-М.: Издательство МЭИ, 2001.
2. Прядко М.О. та інш. Теплові мережі: Навчальний посібник /За ред.. М.О. Прядко. –К.: Алеута, 2005.
3. Проектирование теплоснабжения. Пешехонов М.И. –Киев: Вища школа. Головное изд-во, 1982 г.
4. Щекин Р.В. и др. Справочник по теплоснабжению и вентиляции. Кн.1: Отопление и теплоснабжение – Киев: Будівельник, 1976 г.
5. Практическое пособие по выбору и разработке энергозберегающих проектов / Всеми разделах. Под общей редакцией д.т.н. О.Л. Данилова, П.А. Костюченко. Москва. Технопромстрой. 2006, 668 с.